

men Øllebrødsbarmhjertigheden fik jo ogsaa Tag i dem, og Landstinget gik altsaa med dertil. Derfor vil jeg allerede paa den Plads, hvor jeg staar, selv om jeg bliver ene, vise mig som en Modstander af disse Forslag.

Schovelin: Medens jeg ved anden Behandling indtog det efter min Mening ved Forretningsordenen korrekt stemmende Standpunkt kun at tale om de foreliggende Ændringsforslag, ønsker jeg ved denne Lejlighed at gøre nogle mere almindelige Bemærkninger om de to Lovforslag eller rettere det sidste af dem og derigennem i det hele om Arbejdsløshedsproblemet.

Det ærede Medlem for Præstø Amts 2den Valgkreds (Stauning) mente at finde en Modsætning mellem min ærede Forgænger Dr. Birck og mig i Behandlingen af dette Spørgsmaal og henviste i saa Henseende til den Betænkning, som Dr. Birck som Mindretal har afgivet i Samlingen 1909—10 om Forslag til Lov om fortsat Hjælp til arbejdsløse efter Arbejdsløsheds-kasséhjælpens Ophør. Jeg vil gerne først gøre den Bemærkning, at medens jeg ganske vist i nationaløkonomisk og politisk Henseende deler de af Dr. Birck hævdede Anskuelse i store Træk, føler jeg mig selvfølgelig derfor ikke forpligtet til at stille mig aldeles paa samme Standpunkt som min ærede Forgænger, blandt andet ogsaa, fordi jeg ikke altid ved, hvilket Standpunkt han har indtaget til denne eller hin Sag. Jeg tror nu i dette Tilfælde, at Uoverensstemmelserne ere saare ringe, jeg kan overhovedet ikke se, at der er nogen Uoverensstemmelse. Jeg ved ikke, hvorpaa det ærede Medlem for Præstø Amts 2den Valgkreds (Stauning) har begrundet denne Paastand. Jeg ser den for Resten ogsaa i „Social-Demokraten“, men der staar saa meget i det Blad, saa det skal jeg ikke opholde mig videre ved.

Siden jeg imidlertid er kommen ind paa Modsætningen mellem min ærede Forgænger og mig, ønsker jeg at sige, at paa et Punkt er den dyb og principiel. Saa vidt jeg erindrer, har han sagt, at den eneste Menneskerettighed, et Samfundsmedlem havde, var at dø, at trække sig ud af Samfundet, om jeg saa maa sige. Jeg mener i Modsætning dertil, at ethvert Samfundsmedlem virkelig har Krav paa Samfundet, virkelig har et Krav paa en menneskeværdig Eksistens overfor Samfundet, og det forekommer mig, at det Krav, man i sin Tid langt tilbage, i 30'erne i forrige Aarhundrede rejste fra socialistisk Side,

det, som blev formuleret i det bekendte Slagord: Retten til Arbejde, er et godt Løsen. Det synes mig, at man i visse Maader kan sige, at ethvert Samfundsmedlem har Ret til Arbejde, og dette er jo et Standpunkt, der, som de Herrer ville vide, ogsaa blev accepteret f. Eks. nede i Tyskland fra saa højkonserverativ Side som selve Bismarcks. Altsaa, jeg anerkender fuldkommen og har gjort det ved mange Lejligheder, at det enkelte Samfundsmedlem har Ret til Arbejde, og jeg gaar saa vidt i den Henseende, at jeg mener, den nuværende Samfundsordning viser en betydelig Brist i den Retning, fordi det virkelig sker, som det i den senere Tid er sket for Danmarks Vedkommende, at der i lange Tider hersker periodisk Arbejdsløshed, med andre Ord, at Mennesker komme i den triste Situation, at ihvorvel de gerne ville arbejde og staa med de bare Næver og sige: giv os blot Arbejde, saa ville vi hellere end gerne tage fat paa det, kan Samfundet dog ikke anvise noget Arbejde. Det er en Situation, som efter min Mening ganske afgørende begrundet Krav paa Samfundet.

De Veje, man hidtil har fulgt i saa Henseende, forekomme mig imidlertid lidet tilfredsstillende. Navnlig forekommer det mig, at den Vej, man har peget paa i dette Forslag om fortsat Hjælp fra Kommunernes Side uden Fattighjælps Virkninger, naar Arbejdsløsheds-kasséhjælpen hører op, er den slettest mulige af alle Udveje. Det er nemlig Almæssens Udvej, det er det offentlige Hjælp. Jeg er enig med den foregaaende Taler i, at denne Hjælp er demoraliserende, og at det er først og fremmest den Vej, vi *ikke* skulle. Overhovedet kan dette alvorlige Problem ikke løses ad mekanisk Vej, og det er en rent mekanisk Vej at søge at løse det paa, naar man siger til dem: naar I staa og mangle noget paa Grund af Arbejdsløshed, kunne Staten og Kommunen udbetale jer Hjælp, lige som det er min Mening, at det er en rent mekanisk Løsning, naar man som i England og her siger: Naar Arbejderne ere blevne gamle, skulle de have Alderdomsforsørgelse og kunne uden videre blive statspensionerede. Det er ingen organisk Løsning, og den har først og fremmest den Fejl, at den er psykologisk, den knytter ikke Arbejderne til Arbejdet, Gerningen, Bedriften, altsaa det, som netop for mig er den rette organiske Løsning.

Med Hensyn til selve Arbejdsløsheds-kasserne, vil jeg, saaledes som Sagen foreligger